

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Pismo prvom čovjeku čiju smrt sam vidjela

Ana Turck

Nisam ni znala tvoje ime, ali postao si dio moje duše u trenuku svoje smrti. Bilo mi je šesnaest godina i rat u Bosni je tek počeo. Obična šetnja gradom je bila kao igra ruskog ruleta. Svaki korak je mogao biti posljednji i smrt se činila neminovnom. Usprkos tome, iskušavali smo svoju sreću u svakodnevnim potragama za vodom i hranom.

To jutro je počelo kao i svako drugo. U zoru, moja sestra i ja smo otišle po vodu. Rana jutarnja pucnjava i snajperska paljba su nam otežavale put. Hodale smo uz zgrade, i samo jednom smo bile prisiljene da pretrčimo snajpersku aleju. Nijedan od jutarnjih događaja nije nagovjestavao sudbinsko ukrštavanje naših puteva koje se desilo kasnije, tog istog dana.

Da li je bilo rano proljeće ili kasna zima, ne mogu se sjetiti. Ratna sjećanja nisu pravolinijska; ona su nekako haotična. Zvukovi, mirisi i emocije opisuju događaje, a ne hronolski poredani podaci,. Hrpice još neotopljenog, prljavog snijega sporadično su prekrivale zemlju. Ujedajući za nos, miris zapaljene gume je ispunjavao vazduh. Krenula sam sa prijateljem u drugi dio grada gdje je Caritas izdavao porcije brašna, nervozno iščekujući obaveznu trku niz ulicu koja je bila pod svakodnevnim nadzorom snajpera. Skriveni u praznim prozorima, na okolnim brdima, snajperi su se često igrali sa civilima kojima je ta ulica bila jedini put ka drugom kraju grada.

Odbrojavajući do tri, moj prijatelj i ja smo se stuštili niz ulicu, prešli ogradu i došli do porušene željezničke stanice. Osjećajući vrućinu metaka koji su fijukali pored moje glave, trčala sam toliko brzo da sam mislila da ću se onesvijestiti od straha koji mi je grmio u grudima. Uspjeli smo preći na drugu stranu. Dok sam nastojala da dođem do daha i savladam iznenadnu mucninu, kroz ogradu sam ugledala jednog čovjeka kako trči prema nama. Puščana paljba se tad pojačala i on je bio pogođen nekoliko puta. Noge su mu otkazale i on je pao na zemlju, krvareći, nemoćan da se izvuče na sigurno, van dometa vatre. Vrištali smo na njega da se digne sve dok nas glas nije izdao.

Tada sam vidjela tebe. Izašao si iz trošne kuće na ivici snajperske aleje. Jedna žena, drugi muskarac i nekoliko djece, svi šćućureni iza kuće, pomno su te posmatrali. Je li to bila tvoja porodica? Usprkos protivljenju uplakane žene i djece, istrčao si na ulicu i zgrabio čovjeka na zemlji u namjeri da ga izvučeš na sigurno. U tom trenutku kao da je milion snajpera otvorilo paljbu. Meci su letjeli svuda oko vas, preko naših glava,

zabijajući se u okolne zgrade. Gledala sam te kako padaš, tvoje tijelo ispunjeno mecima. Kao da si bio papirnata meta, tvoja lobanja pretvorena u kašu, noga okrenuta pod nemogućim uglom, vrućina i silina metaka cijepali su tvoje odjeću na komadiće. Iako si očigledno već bio mrtav, paljba nije prestajala. Kao da su u tebi pronašli fizičku manifestaciju svoje mržnje, i da spasu svoju dušu, morali su da muče tvoje tijelo.

Zaštićen od direktnog snajperske vatre, čovjek na zemlji je otpuzao u sigurnost tvoje kuće, gdje se tvoja izbezumljena našla u bolnom zagrljaju. Vrištali su i plakali, znajući da ti više nema pomoći i da ne mogu izvući tvoje tijelo.

Ne ispustajući je ni za tren, moj prijatelj je držao moju ruku. Nijemo smo se gledali izvjesno vrijeme. Na kraju, pokupili smo naše ruksake i krenuli dalje, bez i jedne riječi o tvojoj tragičnoj smrti.

Nikada nisam saznala tvoje ime, niti ko si bio, ali ti si postao značajan dio mog ratnog "ja." Postao si rat za mene. Postao si iznenadna okrutnost, tragedija i besmislenost rata. Ti nisi bio vojnik već heroj, mucenik i žrtva—sve u jednom. Nikad se nismo upoznali, ali smo podijelili nesto tako intimno. Trenutak tvoje smrti je dio moje duše i sjećanje je koje nikad ne mogu i neću izbrisati.

© 2009 Ana Turck - *First published at Imagine2050.org*

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.